

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Skrbimo za čebele!

V sedanjem času pridobiva tudi čebelarstvo vedno večjo veljavo. Ne-le, da so njeni pridelki pridobili na ceni in da se čim bolj po njih poprašuje, ampak tudi zanimanje za to panogo postaja splošnejše. Ako opazujemo naše gospodinjke po deželi, s kako spretnostjo so se poprijele vseh čebelarstvih opravil, se moramo čuditi, kako so se prilagodile tem zahtevam. Ker pri tem store marsikatero napako, ki je po starem naziranju udomačena med narodom, hočemo jih s sledečimi vrsticami opozarjati na to, da se jih ogibljejo ter se ravnajo po skušnjah sedanjega časa.

V času rojev smo. Začetnik v čebelarstvu misli in splošno zastarelo naziranje je: čim več rojev, tem bolje; tem več dohodkov se obeta, tem hitreje povzdignemo število ljudstva v panjih. Skušnja uči pa sledeče: Čas rojenja je ob enem čas največjega donosa medu, ker sedaj priroda najbolj razsipno razpolaga s cvetočim rastlinstvom. Ako čebele preveč rojijo, donašajo manj medu in cvetnega prahu in koncem paše ima čebelar pač obilo čebel, a navadno malo živeža — t. j. lačna ljudstva. Ako se jih boče močno ohraniti, se jih mora pitati z medom ali vsaj s sladkorno tekočino. Tako preobsežno množenje čebelnega ljudstva ne donaša čebelarju dohodkov, ker jih navadno pozneje ne krmi, ter jih prepusti svoji usodi. Iz tega sledi: Vsak čebelar se zadovoljuje z majhnim številom rojev in skušaj preobilo rojenje preprečiti z razširjenjem prostora v panju, kar se najlozje stori na tak način, da se položi na take močno obljudene panje n a k l a d e, s čimur se jim prostor razširi. V to naklado bodo čebele zidale satovje in nosile med in pri tem bodo opustile preobilo roje, n. pr. tretje ali celo četrte roje. Koncem spomladanske paše, t. j. po kresu bode imel čebelar težke panje in ne preveč rojev. Ako je bila paša ugodna, jim lahko tudi nekoliko medu odvzame. Čebele pa bodo imele dovolj zaloge do ajdove paše. Če pa bode med tem časom še kostanj pašo dal, postanejo panji prav težki in takih se vsak čebelar najbolj veseli.

Ako se naj drugi, tretji ali četrta roji razvijajo, se mora njih deviška matica

oprašiti. Skušnja uči, da se izmed 100 oprasnih matic vrne v svoje panje komaj 70, ostalih 30 matic se pogubi, bodisi, da jih pri oprasenju pograbi kak ptič, da padejo v vodo, da izgreše svoj panj ter pridejo v tujega, kjer jih čebele umore itd. Skratka, vsi roji, pri katerih se matica zgubi ali ne oprši, postanejo brezmatični in gredo v teku nekih tednov po zlu, t. j. ker ni več zaroda ali pa samo trotovskega, zginevajo bolj in bolj delavke, dokler ni panj prazen. V take panje se pa vselijo novi gosti — voščeni molji, ki živé od voščenine, ter razjedó in prepredejo s panjčevino in prisilijo še maloštevilne čebele, da pobegnejo iz panja. Teh čebelnih sovražnikov se moramo najbolj ogibati, t. j. treba jih je vedno s paznim očesom in z vso skrbnostjo zatirati. Ako tedaj čebelar opazi, da mu je postal kak panj brezmatičen ali je vsaj sumljiv, naj ga nekoliko dni opazuje in koj bode opazil, pri čem da je. Ako mu ne more z drugo matico ali z matičino zalego pomagati, naj ga z drugim rojem združi. Razi manj panjev, pa te močno obljudene in zdrave.

Ogrebanje rojev naj se vrši mirno. Pri tem opozarjam naše gospodinjke na to: Rojenje je najslovesniši čin v čebelnem življenju. Ko se matica odloči, da si zaradi pretesnega prostora in iz drugega naravnega vzroka poišče novo stanovališče in se okrog nje zbere primerno število starih in mlajših čebel in troto ter se nasrkajo v svoje želodčke za vsaj 3 dni medu, z veselim brnenjem in mladeniškim ognjem zapusté staro prebivališče ter se podadó v novo naselbino. Ker pa je matica nevajena letanja v prostem zraku, si med potom zberejo primerno prebivališče, kamor se matica vsede in ž njo vred njene zveste tovarišice in tovariši. Ta odmor imenujemo roj in ta čas porabi čebelar, da ponudi čebelar boljše in varnejše stanovališče, kakor so si ga izbrale same, in jih ogrebe. Za plačilo za svoj trud in stanovanje seveda zahteva potem davek v obliki medu, voščenine in rojev. Čebele so v času roja site medu in zato miroljubne in ne pikajo rade, ako jih zunanji vplivi ne prisilijo k temu, n. pr. zelo pripekajoče solnce, veter

ali pa nevesči čebelarji, ki menijo, da morajo ob rojenju čebel med nje metati zemljo, pesek, rožljati s kosami itd. Tako ravnanje je nespametno. Edino, kar je priporočati, je, da se čebele z vodo s pomočjo škropilnic ali z omelom nalahko poškopé, da se raje v grozd vsedejo in da so pri ogrebanju mirne. Kdor je vroč, kar je na deželi pri ogrebanju rojev navadno, ker pride dotičnik navadno s polja — po solcu — do čebelnjaka, naj se, predno ogreba roj, prav dobro po obrazu, vratu in rokah umije z mrzlo vodo ter se ne obriše. Potem gre lahko brez skrbi med čebele, ne bodo ga pikale in če ga katera vendar piči, rana ne skeli in ne oteče in prepričal se bode, da so čebelice miroljubne živalice, če ž njimi prav ravna.

Ako se v panju zadnja končnica odpre, duhti iz panja prijeten vonj, katerega je vsak čebelar vesel. Kakor hitro bi pa kdo opazil, da čebele letajo klavirno iz panja, da jih je vedno manj in če se zadnja končnica odpre, da mu iz panja puhti neprijeten, smrdljiv vzduh, je tak panj sumljiv, da je okužen po čebelni bolezni gnilobi, ki je nalezljiva t. j., da prehaja iz enega panja v drugega ter polagoma ves čebeljak okuži, kar ima za posledice, da pride čebelar ob svoje čebele; tedaj je treba tak panjosamiti, pregledati in če je sum opravičen, panj zažveplati, čebele zakopati, panjev les pa zažgati. Pri nas na Kranjskem se sicer čebelna bolezen pokaže redkokedaj in le posamič, v sedanjem času je pa treba tudi na to paziti, ker manjka več ali manj večjih čebelarjev, da ista ne vspihne med našimi čebelami.

Ako se bomo v sedanjem poletnem času ravnali po tem-le navodilu, napravile nam bodo čebelice ne-le veselje in se nam bodo še bolj prikupile, ampak imeli bomo od njih tudi dohodke in to tudi velja. Ker pa so sedaj večinoma le žene in dekleta doma, priporočamo jim, da naj se ravnajo po tem nasvetu in kakor opazujemo, vršé le-te v ljubezni do svojih ljubih in do čebelic to dolžnost z veliko okretnostjo in požrtvovalnostjo. Zato čast jim in tako pogumno naprej. Ravnajmo se pa pri tem po skušnjah sedanjega časa. A. Lapajne.

Ali je zeleno cepljenje trt brez gumijevih vezi uspešno?

Pred kratkim je nekdo v nekem ljubljanskem dnevniku priporočal, da naj se vinogradniki pri predstojećem zelenem cepljenju trt mesto gumijevih trakov poslužujejo bombaža, češ, da je tako cepljenje tudi uspešno in da je v Dalmaciji sploh običajno.

Kolikor je podpisane iz lastnega potovanja po Dalmaciji znano, so Dalmatinci vezali doslej ravnotako kot mi le z gumijevimi trakovi. Če so vsled pomanjkanja tega vezila v zadnjem času segli po bombažu, mu ni znano, a da bi bil uspeh ravnotako dober kot pri vežnji z gumijevimi trakovi, je izključeno!

Da ne bodo vinogradniki vsled takih nasvetov škodo trpeli, sem se namenil, da to zadevo tukaj pojasnim.

Zelenega cepljenja sem se učil l. 1892. Takrat smo kot gojenci c. kr. višjega zavoda za vinarstvo in sadjarstvo v Klosterneuburgu cepili nek oddelek slavnoznanega poskusnega vinograda „pri črnem križu“ po tedaj novem, Goethejevem načinu, to je zeleno cepljenje s pomočjo navadne kopulacije, kakor je sedaj povsod običajno. Vezali smo z bombažem, ker gumijevih vezi takrat še ni bilo. Dan je bil solnčen in vetrn. Drugi dan smo prišli v vinograd, in glej naše nemilo presenečenje. Večina cepičev je ležala po tleh in le nekaj jih je prav klavirno viselo na odrezanih vršičkih podlag. Kako se je to zgodilo? Zeleni cepiči so se v solcu in vetru nekoliko usušili, postali so tedaj drobnejši, vez je odnehala in cepiči so odpadali na tla.

Zato lahko smelo trdim, da se z zelenim cepljenjem po Goetheju, kakor je pri nas sploh povsod običajno, ne da brez gumijevih vezi nič doseči!

Ta način zelenega cepljenja, ki ga je prvi priporočal H. Goethe, bivši ravnatelj mariborske vinarske šole, je postal še-le od tedaj sloveč in obče navaden, odkar so se pričele rabiti gumijevé vezi.

LISTEK.

Mladi vojaki.

Mi smo vojaki, korenjaki,
kako nas gledajo ljudje!
Pa pravijo: To so junaki,
ki se nikogar ne bojé.

To vam je bil vrišč in šum po vaški šoli oni dan, ko so slišali otroci iz učiteljevih ust to pesmico. „Vojake se pojdemo igrat, precej v nedeljo po krščanskem nauku. To bo veselje! Bodo videli naša mati, da znam tudi jaz puško držati! Vse nas bo gledalo“. Tako in enako so govorili dečki med seboj. Čelade si napravijo iz papirja. Na vrh denejo petelinje pero. Puške bodo kar palice, jermen bo nadomestovala vrstica. „Jaz imam doma pravo vojaško čepico,“ hiti pripovedovat Onušov Poldek, ki jo je pustil brat doma; „ta bo šele lepa“. „Moja mati hranijo doma celo rdečo, kakor jo imajo dragonerji,“ se jame bahati Rezin Tonček. „Med vsemi bom jaz najlepši vojak“. „Prav,

bosta pa vidva za oficirja, mi bomo pa gmajnarji,“ so določili drugi paglavci. Tako je ostalo.

„Ampak naš Janez je pripovedoval zadnjič, ko je bil na dopustu, da stanujejo vojaki v vojski v jarkih, da si tam časih kuhajo, tam jedo, spe, streljajo, kakor bi bili v hišah,“ pripoveduje resnega obraza Strahov Alojzij. „Mi tudi moramo tako napraviti. Veste kaj! Tam pri ovinku ob cesti je jarek že izkopan. Sedaj je prazen; le ob deževju ga zalije voda. Tam se poskrijemo nekateri, drugi pa, sovražniki, nas bodo zalezovali na bregu onkraj ceste. Vam je všeč tako?“ Vsi so pritrdili. Ampak tudi jesti bo treba. Vojaki se na potu zlačnijo. Onušov Poldek naj prinese s seboj kave in sladkorja, sosedov Franci vžigalice, Kmetov Stanko pa krompirja. Lonec se bo že kje dobil, da bodo kuhali kavo, kakor jo imajo pravi vojaki za večerjo, zraven bodo prigrizovali pečen krompir. Vse bo šlo z lahkoto. Zares modro so vse ukrenili, da bi niti gospod učitelj ne mogel bolje si izmisliti.

To vam je bilo potem cel teden pripravljano. Vsak otroški pogovor je tekel le o vojski. Precej prvi dan so bile gotove puške in čake. Za prtljago so si izposodili dva nahrbtnika, ki so v njih nosila poštarjeva fantka knjige s seboj v šolo. Kako je pa prišel Poldek do kave in sladkorja, je ostalo tajno tudi najbolj radovednim glavicam. Otroška bistrornost je sila iznajdljiva. Kdo ve, če ni obojega pričaral iz materine omare v kuhinji.

Zadnji trije dnevi tedna so se jim zdeli cela večnost. Kazalec na uri kar ni hotel lezti naprej. Pa vseeno so vendar čakali nedeljo. Rezin Tonček je prespal celo noč v sanjah na bojišču. On je moral kot poveljnik naprej in glej, že ga je zadela sovražna kroglja naravnost v srce. Glasno zakriči in plane kvišku. Hvala Bogu, da ni bilo res! Kako bi potem mogel danes voditi svojo četo v bojno vrsto!

Krščanskega nauka v cerkvi ni slišal nobeden. Sicer so poslušali vsi, a misli so begale cel čas le pri vojaki. Da bi že skoraj mogli iz cerkve!

Na ozarah koncem vasi so se zbirali. Lejte no, kako so točni! V par minutah so vsi na mestu. Prva pojdeti oficirja z lesenimi meči, potem pešci s puškami, zadnja dva bosta nesla brašno.

Toda joj! Na trobentača so čisto pozabili. „Ravno prav, meni Lojze; „v vojski itak ne smejo trobiti, da se ne izdajo sovražniku.“ Pa bi vseeno ložje korakali, če bi kdo trobil. Toda, kje vzeti trompeto? „Nič; kar z ustmi naj trobi krčmarjev Edi,“ se je glasilo odločno povelje iz Poldetovih poveljniških ust, „tako, kakor trobijo ognjegasci, kadar imajo vaje.“ Tako je ostalo.

Pa! Nebodijhtreba! Predno so se zavedli, je že stala poleg cela druhal radovednežev in še več radovednic, ki so očitno bile namenjene, da spremljajo vojake.

„Ne pojdete ne z nami,“ hiti Poldek; „samo v nadlego boste, pa doma boste vse počenčale, kar boste videle in slišale. Le nazaj! Ženske niso za vojsko.“

„Kaj pak! Ali niso zadnjič brali v Domoljubu oče, da gredo z vojaki tudi

Gumijevi trakovi so namreč prožni in zato tiščijo cepič na podlago tudi tedaj, ako se slednji nekoliko usuši. To je ravno velika prednost teh vezi, ki se ne da z nobenim drugim vezilom doseči.

Po Goetheju bi se dalo cepiti v zeleno brez gumija le tedaj, če bi rabili suhe cepiče, namreč cepiče iz lanskim mladik, ki jih je treba v tem slučaju od spomladne reznje spraviti noter do meseca junija tako, da ne odženejo. Vinarski nadzornik Kober je pred leti dosegel z uporabo takih cepičev za zeleno cepljenje prav dober uspeh.

Če pa rabimo zelene cepiče kot navadno, potem bi se zna biti dalo z bombažem (pavolo), rafijo s podobnimi neelastičnimi vezili doseči nekaj uspeha le pri drugih načinih cepljenja, zlasti pa pri cepljenju po ogrskem načinu.

To je podpisani omenil že o priliki, ko je letos spomladi priporočal suho cepljenje trt.

Zeleno cepljenje trt je brez dvoma ogrskega izvora. Že leta 1833 je na Ogrskem izšla knjiga o vinarstvu, ki popisuje zeleno cepljenje trt, običajno v okolici Pečuha (Pécs) na južnem Ogrskem. Da takrat niso poznali še gumijevih vezi, je gotovo.

Ogrski način zelenega cepljenja je cepljenje v sklad (precep, razkol). Podlaga se odreže kot po navadi za 6. do 7. listom od zgoraj in sicer kake 4 do 5 cm nad kolenčkom.

Nato se jo z ostrim nožem razkolje noter do kolenčka.

Cepič se prireže tako, kot pri suhem cepljenju v sklad, tedaj po obeh straneh, blizo pod očesom, v obliki zagozde.

Nato se zatakne cepič v precep podlage noter do kolenčka in vse se dobro poveže. Ker sedi cepič pri tem načinu cepljenja v nekakih vilicah (v precepu), ne more odpasti, čeprav postane vsled usušenja nekoliko drobnejši.

Zato se tudi bolj zlahka priraste kot pri cepljenju po Goethejevem načinu to je pri kopulaciji ali združenju.

Ogrski način cepljenja so pozneje izboljšali v obliki sedlanja, oziroma obrnjene sedlanja.

Pri prvem se podlaga ne razkolje, temveč se precep izreže v obliki črke V, cepič se pa prireže v obliki zagozde kot po navadi.

Če napravimo zarezo (precep) na cepiču in podlago obrežemo v obliki zagozde A, potem je to obrnjeno sedlanje. Tudi to dvoje bi se dalo porabiti pri zelenem cepljenju brez gumijevih vezi.

Dalje bi bilo mogoče doseči nekaj uspehov pri vežnji z bombažem ali z rafijo s cepljenjem za kožo in še posebno s cepljenjem v piščalko, ki je neke vrste okulacija in ki je znano zlasti na Goriškem.

Uspeh bo pa pri vseh tu priporočenih načinih cepljenja tem boljši, čim bolj zrele cepiče bomo jemali, ker ti niso usušenju tako podvrženi, kot mladi, bolj mehki cepiči. Da pa dober cepič za zeleno cepljenje ne sme še imeti bele svrži, to je v obče znano. B. Skalicky.

Domače in tuje novice.

Odlikovanje. Gospod višji železniški svetnik Teodor Opitz je postal povodom njegovega umirovljenja c. kr. stavbeni nadsvetnik. Čestitamo!

Častnim občanom je imenoval občinski zastop v Gor. Polju pri Toplicah preblagorodnega gospoda deželnovladnega svetnika Viljema barona Rechbacha in blagorodnega g. Pavla Zhubra pl. Okrog.

Kot vojni kurat je vpoklican č. g. kaplan v Črmošnjicah Hans Lobe.

Franjo Neubauer.

Dekle in vojak.

1.

Povila sem mu šopek,
a več ne pride ponj!
Pozabil name tam je
sred pušk, topóv in konj.

Po krvnih mlakah gazi,
brezsrčen je že sam!
Ah, kakšen si moj fántič,
jaz več te ne poznam!

„Jaz sam več ne poznam se,
le to ti zdaj povem,
da za nikogar srca
imeti več ne smem!“

2.

Zakaj si me zapustil
sred bojnih tam daljav?
Zakaj se ohladila
goreča je ljubáv?

„Našél sem drugo ljubo,
zvestéjšo kakor ti,
in zanjó zadnjó kapljó
potóčil sem krvi.

Prijazna je in blaga,
ime je njeno: smrt!
Nekdáj te zopet k meni
pripelje v božji vrt.“

50 letnica bitke pri Kustoci se bode na poseben slovesen način slavila v Ljubljani dne 24. in 25. junija. Sestavil se bode slavnostni odbor, ki bode vse potrebno pripravil. Slavnosti se bodo udeležili tudi veterani iz laške vojne leta 1866 v spremstvu svojih županov.

Ogenj je uničil vilo g. Pauserja v Kronovem itd. — K tej zadnji notici moramo objaviti sledeči popravek: Takoj po obvestilu je prihitela na lice mesta tudi požarna bramba iz Št. Petra, ki je vkljub maloštevilnemu moštvu, ker so člani večinoma v vojni, z vsem uspehom delovala tako, da je ogenj popolnoma omejila, da niso postale tudi sosedne hiše žrtev ognja. Toraj zasluži omenjeno gasilno društvo vso pohvalo. Resnici v veljavo bodi tudi rečeno, da hiša ni popolnoma pogorela, ampak samo gornji del, stransko zidovje je še ostalo.

Preselila se je v večnost občeznana in spoštovana gospa Terezija Jakše, nekdanja gostilničarka v Kandiji in Novem mestu, dne 30. maja ob 3. uri zjutraj, po daljšem bolehanju, previdena s svetimi zakramenti, v starosti 69 let. Pred dvema mesecema smo spremili njenega dobrega soproga do groba, a danes pa bomo položili ob njegovi strani do smrti mu zvesto soprogo k večnemu počitku. V ljubezni skupaj živela, počivajta tedaj tudi skupaj v miru Božjem!

Smrt. 14. maja je zapustila ta svet Karolina Šiška, iz Sel, vzgledna članica Marijine družbe v Prečni. Oče ji je v Ameriki, dva brata pri vojaki, mati sama bolna. Članice-sosestre so ji napravile dostojen pogreb, zapele so ji v slovo na domu in na grobu. To naj bo žalujoči materi v tolažbo, ki se radi bolezní ni mogla udeležiti pogreba svoje hčere. Naše sožalje!

Razglas. Mestno županstvo naznanja, da bode oddajalo v mestni dvorani „izkaznice za sladkor“ v Novem mestu bivajočim in opravičenim strankam, in sicer za čas od 11. junija do 8. julija 1916 kakor sledi:

V torek, dne 6. junija 1916 dopoldne:
od 9. do 10. ure za hiš. štev. 1 do 50
„ 10. „ 11. „ „ „ 51 „ 100
„ 11. „ 12. „ „ „ 101 „ 150
popoldne:
od 2. do 3. ure za hiš. štev. 151 do 200
„ 3. „ 4. „ „ „ 201 „ 250
„ 4. „ 5. „ „ „ 251 „ 300

Ponovno prebiranje v letih 1866 do všteti 1897 rojenih črnovojnikov za politični okraj Rudolfovo se vrši od 6. do 10. junija t. l. po sledečem redu: Dne 6. junija občine: Trebnje, Velika Loka, Mirna, Dobrnice in Selo pri Šumberku, v Trebnjem. — Dne 7. junija občine: Žužemberk, Ajdovec, Ambrus, Zagrac, Dvor in Smuka, v šolskem poslopju v Žužemberku. — Dne 8. junija občine: Rudolfovo, Prečna, Mirnapeč in Brusnice, in dne 9. junija občina Šmihel-Stopiče, in dne 10. junija občine Toplice, Črmošnjice, Poljane, Orehovica, Bela cerkev, Šempeter in Gor. Polje, v poslopju c. kr. okrajnega glavarstva v Rudolfovem. Pri tem se posebno opozarja na to, da se prične prebiranje vsak dan vže ob sedmi uri zjutraj. Gospod župan ali njegov namestnik naj torej svoje črnovojnike pripelje pravočasno na lice mesta. Vsak črnovojnik mora biti po celem životu čisto umit in popolnoma trezen. V bližini kraja pregledovanja in v pregledovalnih sobah mora vladati popoln mir. Prestopki se kaznujejo.

Četrto avstrijsko vojno posojilo. Z Dunaja poročajo, da je avstrijskega vojnega posojila podpisanega 4.326.900.000 kron. Končni uspeh bodo razglasili še-le kasneje, ker še ni poročil o podpisih zadnjih dni in je razen tega poštna hranilnica pooblaščen, še naknadno sprejemati podpise javnih zavodov, ustanov, zakladov, šol in društev. Finančni minister je rekel, da je ta sijajni uspeh bil le zato mogoč, ker je bilo četrto vojno posojilo res pravo ljudsko posojilo. Dežela in mesto sta izpolnila svojo dolžnost. Dobro informirana „Information“ pravi, da se samo en stan ni izkazal: bogato plačani upravni svetniki. Avstrijci smo ponosni na številke svojih vojnih posojil. Pri prvem smo dali 2.201 milijardi, pri drugem 2.688 milijardi, pri tretjem 4.203 milijarde, skupno s sedanjim tedaj nad 13 milijard. Kaj pa Ogrji? Četrto ogrsko vojno posojilo cenijo na 1700 do 1800 milijonov in pravijo, da je ugodno, čeprav je zaenkrat manjše nego tretje. Pri prvem so Ogrji dali 1175 milijonov, pri drugem 1133, pri tretjem 1980 in če sedaj štejemo 1800 milijonov, tedaj štirikrat 6.088 milijard. Cela monarhija tedaj nad 19 milijard.

gospe in dekleta, da strežejo v bolnišnicah ranjencem. Rdeči križ si pripno na rokav, pa smejo povsod zraven. Ena grofica je šla celo tako daleč za vojaki, da so jo ugledali sovražniki in ji s kroglo iz topa eno nogo odbili. Me pojdemo tudi zraven; če ne zlepa, pa zgrda. Nihče nas ne bo podil, saj mene ne.“ Tako modrujejo Zalina Manca. In je užugala.

„Sedaj v vrsto! Po dva in dva! Naprej! Ena, dve, ena, dve!“ ukazuje poveljnik. „Leva, desna.“

„O pogledajte no, kako korakajo,“ se smeje Manca! „Kakor kokoši. To so vojaki, ki še stopati ne znajo! Onile mali na sredi drobi tako, da stopi petkrat, ko drugi samo dvakrat. Tale še ne ve ne, katera je desna ali leva.“

„Ali ne boš molčal, jezik gobezdavi,“ se jezi Poldek. „Ti še tako ne bi znala. Nič se ne menimo zanjó. Kar pogumno naprej! Ena, dve.“

Pa kmalu je uvidel Poldek, da res ne znajo korakati. Ni čuda! Že dve leti

niso v šoli nič telovadili. Kje naj se pa drugače tega nauče.

„O jej!“ zavpije Kmetov Stanko, ki se je bil spodtaknil ob kamen na cesti, skoči kvišku in telebi kakor je bil dolg in širok na tla. Dobro, da ni nosil v nahrbtniku družega kakor krompir. Če bi bil nesel lonec, bi bil gotovo napravil iz njega dva, ali še več. Bolela ga je noga. Pa z vojaškim ponosom je udušil bolečino, se pobral in skušal pogumno korakati dalje. A vseeno je nekoliko šepal. Manca se je pa smejala, da bi bila skoraj počla, se tolkla ob kolena in hitela s tovarišicami in drugimi paglavčki zadaj za četo.

Na ovinku se ustavijo.
„Tako! Sedaj smo na mestu. Najprej se moramo nekoliko oddahnuti,“ ukazuje poveljnik. „Potem si pripravimo kosilo in, dočim se bo kuhalo, se gremo mi vojskovat.“ Rečeno, storjeno.

„Vidva pojdiva iskat drv! Ti vzemi lonec in prinesi vode doli iz studenca. Drugi skoplremo med tem peč in pripravimo vse potrebno!“

Dober poveljnik, si ti, Poldek! Vse uboga.

„Nerode, nerodne,“ jih krega jezična Manca, stoječa na cesti. „Kako kopljete, kakor koklja! Škoda, da ste fantje! Me deklice bi znale vse drugače. Dve skali bi položile drugo poleg druge, vmes bi pustile prostor za ogenj, čez skali bi položile dva podolgovata klina iz kamna, gori bi postavile lonec, pa bi bilo. Boga zahvalite, da sem prišla jaz za vami, da vas bom kaj naučila, modre vojake.“

„Ženske nas ne bodo učile,“ se razljuti Poldek in jo ubere proti nagajivki in za njo po cesti. Pa, videlo se je, da je bila Manca na vse pripravljena. Urnih nog je utekla zasledovalcu.

Ker je ne doteče, se vrne Poldek, kmalu za njim seveda tudi nikdar ugnana Manca.

„Kaj, samo tole pest dračja ste prinesli,“ se začudi poveljnik, ko pregleduje nanošena drva.

„Sam ga pojdi iskat, če ti ne zadošča. Vse sva oblezla in se pošteno opraskala

po rokah in nogah, pa nisva mogla več dobiti. Sedajle spomladi, ko vse zeleni, ti bo kdo nanosil dračja. In še v taki naglici!“

Poldek se namrdne, napravi z združenimi močmi ogenj in začne kuhati vodo, da bo za kavo. Spodaj v žerjavici bodo pa pekli krompir. Samo, če bo to sveže dračje dalo kaj žerjavice?

„Tako! Sedaj naj se kuha in peče, mi pa hajd na vojsko! Deset vas bo sovražnikov; vodil vas bo Rezin Tonček. Okoli rok si privežite bele robce, da vas bomo lahko spoznali; potem pojte tje na breg in položite po tleh. Mi drugi pojdemo v onile jarek in počenemo notri. Ko dam jaz znamenje s trikratnim žvižgom, se dvignemo, jo udarimo drug na drugega, se zasledujemo in kogar je kdo vrgel na tla, tisti je že premagan.“

„Toda, to je že od sile; goreti noče,“ se hučuje Poldek, ko se uzre nazaj. Hiti k ognju in jame na vso moč pihati v dim, ki se vali iz peči. Pokliče še druge, in vse piha, da leti pepel in listje naokoli in nasmeti na debelo vodo v loncu. Ogenj

Uspeh „Tedna Rdečega Križa“ v novo-meškem okraju“ je bil sledeči:

Mesto Rudolfovo . . .	2699 K	42 h
Občina Šmihel-Stopiče . .	1583 „	58 „
„ Žužemberk . . .	1381 „	50 „
„ Prečina . . .	700 „	— „
„ Velika Loka . . .	592 „	54 „
„ Mirna . . .	411 „	47 „
„ Trebnje . . .	466 „	23 „
„ Dvor . . .	430 „	— „
„ Zagradec . . .	414 „	10 „
„ Črmošnjice . . .	360 „	— „
„ Poljanice . . .	347 „	91 „
„ Mirna peč . . .	307 „	42 „
„ Dobrnič . . .	310 „	50 „
„ Toplice . . .	374 „	40 „
„ Ambrus . . .	306 „	13 „
„ Brusnice . . .	276 „	— „
„ Smuka . . .	265 „	25 „
„ Št. Peter . . .	249 „	95 „
„ Ajdovica . . .	195 „	— „
„ Gorenje polje . . .	178 „	08 „
„ Selo pri Šumbreku . . .	80 „	— „
„ Orehovica . . .	85 „	95 „
„ Bela cerkev . . .	78 „	20 „

Skupaj . 12.093 K 63 h

Kot člani podružnice „Rdečega križa“ so se prijavili: 2 ustanovnika po 100 K ter 235 članov. Dolenjska je zopet sijajno pokazala svoj patriotizem! Vsa čast nabiralcem in darovalcem!

Nadomestilo za žveplovo moko. Ker bo letos silno malo žveplove moke za zatiranje trsne plesnobe, oziroma je morda sploh ne bo dobiti, zato je važno, da vinogradniki pravočasno poskrbe za kako nadomestilo. Med mnogimi sredstvi, ki so nadomestilo za žveplovo moko, se je doslej najbolj obnesel kalijev hipermanganat, ki hitro učinkuje in to ne-le proti plesnobi, ampak tudi proti gnilobi grozdja. S kalijevim hipermanganatom se trte škropé, in sicer se vzame na 100 litrov vode 10 dek kalijevega hipermanganata in 2 do 3 kg finega, mastnega, vgašenega apna. Kalijev hipermanganat se dobi v vsaki množini pri c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani. Natančno navodilo, kako se je posluževati kalijevega hipermanganata, se nahaja v spisu „Bolezni na grozdju“, ki se dobi pri kmetijski družbi za 10 vinarjev ali po pošti za 15 vinarjev ter je denar za ta spis v znamkah naprej poslati.

Svarilo radi zemljiških spekulacij. Događa se, da skušajo brezvestni spekulanti kmetijskemu prebivalstvu na ta način škoditi, da je pregovarjajo, naj proda svoja zemljišča, češ, da so zemljišča vsled vojne izgubila na svoji vrednosti. Tako lažljivo prigovarjanje se mora najstrožje obsojati. Zemljišča vsled vojne prav nič niso izgubila na vrednosti, nasprotno njih vrednost je izdatno poskočila in bo še naprej rastla. Prav odločno je zato treba svariti, naj se zemljišča ne prodajajo.

se jih vendar le usmili in se pokaže. Tonček hoče vsuti pest suhih vejic na ogenj, pa, nesreča ne počiva, skoro polovico jih pade v lonec.

„Vse nagaja,“ toži Poldek. „Pokrovko smo doma pozabili, gori tako nerado in še čakati bo treba, kdove kako dolgo. Kdo bo pazil ves čas. Kar precej denem kavo v vodo in še sladkor, da bo konec skrbi. Predno se odloči zmaga, bo južina gotova.“

Že so se poskrili vojaki. Poldek pogleda ven iz jarka. Kaj vidi! Hudobna Manca stoji pri loncu in brodi z roko po vodi, najbrž, da bi poiskala sladkor in ga snedla. Skoči iz jarka, da pretepe tatico. Manca ga ugleda. Ne bodi lena, jo ubere proč, še preje pa pljune na ves glas proti loncu in skoro je zadela popolnoma. Le nekoliko je bil omočen rob posode, drugo bodo vse použili vojaki, za katere je itak vse dobro. In spet sta jo drvila po cesti, naprej Manca, zanjo neustrašni Poldek in potem cela gruča deklic in otrok, ki so se bali za Manco, da ne bi je Poldek dohitel in pretepel. Dolgo sta se podila.

Profesor Leopold Koprivšek, c. kr. gimnazijski profesor v p., je umrl v Mariboru dne 28. maja t. l. po kratki in mučni bolezni. Blagi pokojnik je bil zaveden Slovenec in izredno dobrega srca. Služboval je najprej kot suplent v Mariboru, potem pa celih 27 let na gimnaziji v Rudolfovem, odkoder se je preselil v pokoj v Maribor. Dosegel je visoko starost 77 let. Naj v miru počiva! Naše sožalje g. soprog!

Umrl je v nedeljo po dolgotrajni, mučni bolezni Jože Colnar na Bregu. V svoji mladosti je služil veliko let v tukajšnjem samostanu. S svojo pridnostjo si je kupil hišico na Bregu, kjer je živel s svojo prvo, drugo in tretjo, še zdaj živo ženo v medsebojni ljubezni ter zastopnosti. Bil je vzgled katoliškega moža. Blizu 30 let je bil v III. redu sv. Frančiška, ki je kot odbornik tukajšnje skupščine veliko pripomogel k napredku III. reda. Pogreb rajnega je bil v torek ob 5. uri ob obilni množici, posebno od strani III. reda. Sv. maša za dušnico bo v torek, 6. junija ob 6. uri zjutraj v samostanski cerkvi. Počivaj v miru!

Poročil se je 29. maja g. Mihael Levec, c. kr. geometer in c. in kr. res. nadporočnik z gospico Angelo Volovec, trgovčevno hčerko iz Št. Jerneja na Dolenjskem. Najprisknejše čestitamo!

Umrli vojaki v maju: 9. maja Štefina Demeter; 11. maja Zsurkela Filip; 25. maja Sautek Vinko; 31. maja Kis János.

Sliši se, da je neka služkinja kupila v pondeljek radevolje dva piščanca za 10 kron, kar se je clo prodajalkam zdelo vendar le pretirano in brezvestno. Kdor jo pozna, naj to naznani na merodajnem mestu, da se zaslužno kaznuje. Ljudje božji, upoštevajte naš spis o „Draginji“ v zadnji številki Dol. Novic!

Pogreša se vojak Franc Pavšič, ki je služil kot črnovojnik pri batalj. 157, 3 komp., 3 Zug. Vojna pošta 354. Dne 14. novembra 1915 je odšel na laško fronto, se je bojeval pri Sv. Martinu in od tega časa ni več pisal domov. Kdor bi kaj vedel o njem prosim lepo, naj mi naznani in pošlje tudi svoj naslov, da mu zamorem dati nagrade. Miha Pavšič, Klevevž, pošta Šmarjeta, Dolenjsko-Kranjsko.

Iz ruskega ujetništva se je oglasil po preteku 9 mesecev Janez Udovič, posestnik v Regrčivasi pri Novemestu. Poprašuje po domačih razmerah, če so domači zdravi. Zanima se pa tudi za stanje svojih čebelic in jih priporoča, da naj domači pravilno ž njimi ravna. — Dne 10. aprila 1916 je pisal svojim starišem v Ždinjo vas št. 8 občina Št. Peter Franc Berus, da se nahaja pri nekem skopem in prevzetnem kmetu, kateri prav trdo z njim ravna, ga podi od dela do dela in še v nedeljo mu ne da miru, da mora gnoj kidati. Tudi mu ne pusti iti po tobak,

Med tem pa gredo drugi gledat kaj je. Pridejo do lonca. Dračja ni nič več na ognju. Najhitrejši vzame urno suho palico, da bi podkuril, pa tako nerodno, da prevrne lonec, in godlja, ki se je kuhala zavrti po žerjavici in pogasi ogenj. Tako; kave že ne bo. Kaj pa krompir! Saj se je šele dobro ogrel ob ognju. Tonček se ujezi, pobere krompir in ga zaluci nerodnežu pod noge. Ta pa, ne bodi počasen, vrne sosedu milo za drago. „Lejte no, bombe in granate“, se oglasi nekdo, in začel se je pravcati boj s temi kroglijami. Krompir je letel na okoli, eni so vpili, drugi jokali, vmes je jelo leteti kamenje in kdove kaj bi se bilo še razvilo iz tega, da ni prišel mimo po cesti slučajno orožnik. Kakor bi pihnil, so se porazgubili neustrašeni bojevnik, vsi premagani in vsi zmagovalci.

Kaj se je godilo potem doma, ni znano. Le tega ni mogla nikdar pozabiti in nikdar vsem povedati, komaj triletna Tinka, trgovčeva hčerka, kako je doma „tepel Poldek mamo“, ker je zmanjkalo sladkorja in kave iz omare.

A. H.

dasi je blizo in vojaštvo to dovoljuje. Hrepeni po domu in mu je zelo hudo ker ne dobi ne od žene ne od starišev nobene pisanja. Prosil je za denar in za obleko, pa nič ne dobi, dasi so nekateri drugi prejeli. Nahaja se v Jekatarinoslavski guberniji, Aleksandrovska ujezda. Gulaj Pole, Falebovka Nr. 1. Gospodar Timohvej Pisanec.

Sprejem vojaških veterinarskih akademikov. Uradno se poroča: V svrhu izobrazbe vojaško-živinozdravniških poklicnih uradnikov se sprejme začetkom študijskega l. 1916/17 dvajset aspirantov v c. in kr. živinozdravniško visoko šolo na Dunaju in deset aspirantov na kraljevo ogrsko živinozdravniško visoko šolo v Budimpešti kot vojaške veterinarne akademike. Prosilci se morajo zavezati, da bodo sedem let opravljali vojaško živinozdravniško službo v c. in kr. armadi. Za čas študij bodo na stroške armadnega proračuna skupaj nastanjeni, oskrbovani, opremljeni in oboroženi in jim ni treba ne šolnine, ne pristojbin za polaganje izpitov ali za izdajo diploma. Dana jim je tedaj možnost, da brez lastnih stroškov ali njihovih domačih dokončajo svoje študije in dospo v svojem vojaškem službovanju do čina štabnega (višjega štabnega) živinozdravnika (VIII. ozir. VII. činovni razred).

Vojni pregled.

Italijansko bojišče. — Učinek našega prodiranja v Italijo je silen, kajti avstrijske čete imajo v rokah že nad 300 kvadratnih kilometrov sovražne dežele in stoje neposredno pred beneško nizino. Na 40 kilometrov dolgi bojni črti gromi 2000 naših topov. Naše protiprodiranje je razbilo laško obrambno verigo in plaz avstrijske vojske se vali v dolino in listi poročajo, da je zapustil kralj Viktor Emanuel svoj glavni stan v Vidmu nepričakovano ponoči in se umaknil v Benetke ozir. v Padovo. V zgornji Italiji je vse zmedeno, in v Vicenco, Novonto in južne kraje je prišlo že 35.000 beguncev, ki so morali zapustiti kraje na visoki planoti Schleggen radi avstrijskega napada. Pred osvojitvijo Monte Maggio so sipali naši topovi tako krogje na laške postojanke, da laški vojaki ognja niso mogli več vzdržati, temveč so poskakali iz svojih postojank, se usedli na svoje plašče in drčali po strmini k našim četam, kjer so se pustili veselo ujeti. Ker so naše čete osvojile poleg težkih topov tudi velike množine streliva, so iste na nekaterih točkah jednostavno obrnile laške 28 cm topove na Lahe in streljale na-nje. Vsled naše ofenzive na južnem Tirolskem je laška bojna črta ob Soči v veliki nevarnosti in lahko postane katastrofalna, če se Lahe še pravočasno ne umaknejo. Tudi naši vrli letalci pridno obiskujejo kraje našega verolomnega sovražnika in mu zadajajo precejšno škodo. Premožni Benečani beže iz Benetk. Iz Bolcana se poroča, da je na kolodvoru v Bolcanu zaklical ujetim laškim častnikom nek avstrijski vojak: „Kje imate Kadorna?“ In laški častniki mu hitro odgovore: „Pripelje se s prihodnjim vlakom.“ — Ob obletnici vojske so priredili socialisti v Turinu velike demonstracije proti vojski. Promet je bil na glavnih cestah več ur zaprt. Veliko oseb so zaprli. Oblegovalno stanje so proglasili v Milanu, ker so Milančani na burnih shodih zahtevali, naj se odstavita Salandra in Sonnino in sprejeli resolucijo, naj se takoj konča prelivanje krvi. — Od začetka napada smo ujeli nad 27.000 Italijanov, med njimi veliko častnikov, in zaplenili 284 topov, 101 strojno puško in 15 metalcev min. To so v kratkem času našega napada uspehi, ki dovolj govore o hrabrosti naših vrlih čet, med katerimi se posebno odlikuje graški armadni zbor, v katerem služijo naši sinovi in sedaj obračunavajo s kletim našim sovražnikom.

Kakor se uradno poroča 27. maja napredujejo naše čete z nezmanjšano silo v sovražnem ozemlju, tako je junak poročnik Albin Mlaker po rodu Štajerc, udrl ne glede na ljuti ogenj z obeh strani v oklepno utrdbo Casa Ratti, ujel sovražne saperje, ki so nameravali trdnjavo razstreliti in tako zaplenil tri nepoškodovane težke havbice in dva lahka topova. — Severno od Asiaga so se polastile naše čete Monte Moschicce ter prodrle na omejenem pobočju južno od doline Sugana na Cima Maore. Odbile so napade sovražnika na Monte Sief in na Krnu. — 28. maja se uradno javlja, da so se naše čete polastile oklepne utrdbe Cornolo, (zahodno od Arsiera) in stalne utrdbe Vall d' Assa, ki zapira dolino. — 29. maja pa se uradno javlja, da je Asiago od zahoda obkoljen in osvojene utrdbe Monte

Interroto, Monte Zebio, Monte Zingarello in Corno di Campo Bianco.

Zahodno bojišče. — Na zahodnem bojišču Nemci trajno korakoma napredujejo in angleški in nevtralni poročevalci v Švici potrjujejo poročila o strašnih izgubah Francozov pri Verdunu. Nemci so obkolili Verdun že v polkrogu; vsako ped sovražne zemlje obsipavajo s kroglijami. Popolnoma zlagani so podatki francoskih poročil, da bi bili Francozi zopet vzeli utrdbo Doamont, katera se nahaja prejkoslej v nemških rokah. — Francija je izgubila v trimesečni bitki pri Verdunu 350 štirjaških kilometrov zemlje. Vrzeli oslabeled glavnih čet morajo Francozi izpopolnjevati že z zamorci iz Senegala in Maročani.

Boji na morju. — Iz Lugana poročajo, da sta potopljene laški ladiji Fabricotti in Erminia. — Naš podvodni čoln je potopil francosko trijadnico „Nyosotis“ iz Fecamp. — Angleški parnik „Rhenai“ je potopljen. Danski parnik „Karla“ pa je zavozil na mino in se potopil. — Na Sredozemskem morju je bila potopljena italijanska jadralnica „Salvicottis“. — Poveljstvo avstr. mornarice poroča: 23. t. m. zjutraj je naš podmorski čoln uspešno obstreljeval važne plavže v Porto Ferraio na otoku Elba. Nanj je streljala brez učinka sovražna obrežna baterija. V zvezi z obstreljevanjem je potopil podvodni čoln italijanski parnik Washington. — Iz Lugana se poroča 28. maja, da sta bili italijanski ladiji „Rita“ in „Avstralija“ potopljene. Lloydova agencija poroča: Italijanski parnik „Moravia“ je bil v Sredozemskem morju torpediran in se je potopil.

Belokranjski - vestnik.

Vinica. V tednu za „Rdeči Križ“ smo v občini Vinica nabrali vsega skupaj z znaki 900 kron. Odlikovala se je posebno preloška fara, kjer se je med dobrimi 600 dušami nabralo 214.12 kron. V splošnem zelo lep uspeh za naše razmere. Osnova se je bil tudi krajevni odbor, kateri je vodil pobiranje, dekleta so pa po vaseh nabirale od hiše do hiše prostovoljne prispevke. — Lep uspeh jim naj bo v zadoščenje, marljivim nabiralkam pa na tem mestu srčna hvala.

Bronasto svetinjo Rdečega križa na vojnem traku je prejel sanitetni vojak Peter Stampehar iz Vukovec št. 12. Bil je skoro na vseh bojiščih; za njegovo vestno službovanje v sanitetni službi je tudi prejel zaslužno odlikovanje. Bog ga ohrani!

Na Suhoru se je Teden Rdečega Križa v zvezi z občino Lokvica nepričakovano dobro obnesel. Prispevkov se je nabralo 800 K 92 v. Na novo je pristopilo društvu 10 udov. Vsa zasluga gre krajevnemu odboru na čelu g. Aloj. Mihelčiču, deželnemu poslancu in županu na Lokvici in tukajšnjemu učitelstvu, ki je vsestransko in vestno izvršilo svojo nalogo. Priredil se je lep igrokaz „Sanje“ v 5. dejanjih s petjem, katerega se je vdeležilo mnogo občinstva. Ženski in dekleški odsek je pridno hodil od hiše do hiše, prodajal znake in cvetlice. Žal, da je bilo znakov zmanjkalo, vsakdo si ga je hotel kupiti za spomin, pa je bilo premalo poslanih od glavnega odbora. Da se je vse tako častno izvršilo, zasluži posebno pohvalo med drugimi tudi domači župnik g. Jak. Pavlovčič, ki je v cerkvi goreče in navdušeno govoril o pomenu avstrijskega društva Rdečega Križa z ozirom na najdenje sv. Križa v Jeruzalemu. Govor je napravil velik utis na celo župnijo, zato ni nobena hiša in nobena družina zaostala s svojim darom. Slava vsem, ki so storili svojo patrijotično dolžnost!

Tukajšnja hranilnica in posojilnica je podpisala IV. vojno posojilo za 7.500 K, druge stranke pa 10.900 K, torej skupno 18.400 K.

V Ravnacah h. št. 13 je v sredo dne 24 t. m. popoldne, ko ni bilo nikogar doma, neki uzmovič odnesel domačemu gospodarju 480 K. Čudno, da ni pobral ves denar, ker ga je bilo skupno 1000 K. Poleg sta bili tudi dve žepni uri, zlata in srebrna, katerih si tat ni upal odnesti. Sodi se, da je to tatvino izvršil kak domačin. Torej pozor!

Na Lokvici je v nedeljo 21. majnika slovesno obhajalo „Slovensko kat. izobraževalno društvo“ petletnico svojega obstanka. Dopoldne je opravil v cerkvi sv. Janeza Krst. sv. mašo s krasnim govorom o katoliški organizaciji vlč. g. P. Atanazij Ausser iz Novegamesta. Prav hvaležni smo mu. Bog naj plati gorečemu govorniku stoterno ves trud in požrtvovalnost! Po sv. maši je bil takoj občni zbor, popoldne pa slavnostna seja, h kateri so bili povabljeni vsi odborniki, ali žal niso se mogli vsi odzvati, ker jih je nekaj v svetovni vojski, kjer se bore za cesarja in našo domovino. Pri seji je društvo vsprejemalo nove ude ter soglasno podpisalo IV. vojno posojilo za 200 kron. Društvo šteje sedaj 600 članov in vrlo napreduje in ni čuda saj ima spretnega voditelja g. Aloj. Mihelčiča, deželnega poslanca in župana. Mlademu društvu želimo, da bi rastel in cvetel vedno v blagor in korist dobremu belekranjskemu ljudstvu!

Dopisi.

Z italijanskega bojišča piše praporščak g. J. Muha z dne 20. maja: Precej časa se nisem oglasil. Sicer ne vem, če ste me sploh kaj pogrešili, a vendar smatram za dolžnost, da se opravičim, ker ste me prosili, naj se večkrat oglašim, ko sem Vas obiskal v dnevih dopusta v začetku meseca marca. Takrat sem Vam seveda obljubil, da Vam gotovo in večkrat pišem. Boste že oprostili, da svojo obljubo izpolnujem še-le po dveh mesecih! So bile pač gotove ovire. — Godilo se mi je v teh dveh mesecih prav dobro, videl sem mnogo in čudovito lepih krajev. Vreme smo imeli kar naprej lepo in toplo. Velikonočne praznike smo praznovali prav veličastno. V prihodnjih dneh bo drugače, to vem, a kaj me vse čaka, tega ne vem...

Krasno pomladansko jutro je danes. Gori pod jasnim nebom krožijo naši drzni letalci, da jih je veselje gledati. Eden za drugim izginjajo tja za bližnje hribe, eden za drugim se vračajo iz sovražne strani, kot jastreb z dobrim plenom. Včeraj popoldne je priplul izza onih hribov sovražen zrakoplov, najbrže s slabim namenom, da bi malo pokukal na našo „plat“. Kakor vrane za kraguljem so se zapodile naše šrapnele za njim in ga kaj hitro zabrnile nazaj na Laško.

Tam za gorami venomer votlo grmi, kot bi se bližal sodni dan. Da, bliža se sodni dan, dan obračuna za „starega grešnika“. Pošteno bomo obračunali z njim.

Železne naše so desnice, duh naših vrst — jeklen obroč; sovragu smejemo se v lice: „Poskusil bodeš našo moč!“ (Turšič.)

Za naše ljudi je danes dan počitka. Po dolgem, napornem „maršu“ se pač prileže počitek. Pri šotorih, pokritih z vejami, se senčijo, igrajo, snažijo obleko in orožje. šivajo, pišejo, dremlejo. Dol pri potoku se kopajo in solnčijo. Po široki cesti brez prestanka drdajo vozovi, švigajo jezdec in avtomobili. Oblaki dima se vlečejo za njimi. Večkrat priromajo gori po cesti cele procesije razoroženih „laških junakov“. Rima pač ne bodo videli ti romarji, zgrešili so pot. Toda častna straža bo že poskrbela, da pridejo na varno. Veselih obrazov drobijo ti „junaki“ mimo nas — mi pa gledamo, kdaj zapazimo med njimi Kadorno ali „Salamandra“. Sami radi povedo, da bodo videli „obljubljeno deželo“ brez Kadorne.

Pravkar je prispelo iz prve bojne črte novo veselo poročilo o lepih uspehih naše hrabre vojske. Z glasnim „hura“ je sprejelo moštvo to nadepolno poročilo.

„Naprej!“ To je bilo, je in bo naše sveto geslo.

Kot gora skalna se ne gane, tako ne ganemo se mi — cesarski strelci iz Ljubljane, slovenski rod, planinska kri.

„Naprej!“

Srce v pogumu vednem vriska:

„Življenje, kri za Te, vladar!“

Doneski k vremenoslovju Bele Krajine.

J. Šašelj.

V.

O vročini in suši v Beli Krajini, zlasti v adleški župniji, v zadnjih 30. letih.

L. 1899. Mesec julij je bil zlasti v drugi polovici prav suh. Imeli smo prav občutljivo sušo, ker je šele 31. nekaj malega namočilo. Zaradi hude suše smo morali pokositi na župniškem vrtu otavo že 24. julija. Imeli smo tudi v tem mesecu nenavadno vročino. Vsled vročine in suše je posebno trpelo zelje in pa turšica po slabejih in peščenih njivah, kjer se je kar posušila. Ta vročina in suša pa je trajala tudi še v avgustu in septembru do 10., ko je šele namočil dež, da so mogli ljudje orati. Nekateri so ostali v tem letu brez repe, ker niso mogli orati za njo in jo posejati, drugim zopet pa se je posušilo vsled vročine in suše zelje po njivah. Vsi kali po župniji so se posušili. Tej suši pa je bila kriva burja. Napravilo se je v tem času sicer večkrat za dež in smo mislili da bo obilo deževalo. Toda naenkrat se je vzdignila burja in je razpodila vse oblake, da ni bilo kaplje dežja, kakor se to pri nas obilokrat dogaja, kakor me uči skušnja, da nam burja razžene vse deževne oblake.

L. 1900. Mesec september in oktober do 14. sta bila nenavadno lepa, gorka in suha, tako da do 14. ni mogel nikdo orati in strni sejati.

L. 1901. Mesec april je bil nenavadno hladen, ker je držala ves mesec burja, in prav suh. Vsled prav hladnega in suhega vremena je zaostala vsa rast. Ravno tak je bil tudi maj, namreč silno suh, skoraj brez dežja, le parkrat je palo nekaj malo dežja. Suša se je poznala na vsi rasti. Zadnje dni pa je bila huda vročina, kakor v juliju. Za fižol smo morali pikati zemljo s železno štango, da smo ga mogli nakoliti. Suša pa je trajala tudi še v juniju do 16., ko je vendar enkrat dež namočil, toda ne toliko, da bi se dalo orati. 17. jun. so presajali ljudje še-le presad („flance“) do tje ga ni bil še nikdo posadil. Vsi kali so bili presahnili. V kalu v Adlešičih pod cerkvijo je rastle celo trava, tako dolgo je bil suh. Da nismo toliko časa dobili dežja, je bila kriva zopet burja, ki je držala vso spomlad. — Tudi meseca julija smo imeli, zlasti v drugi polovici, hudo sušo in ravno tako v prvi polovici avgusta. 14. avgusta pa je dež namočil, kakor ni prej vso spomlad in vse poletje, ko ni nobenkrat toliko namočil, da ne bi bili prišli ljudje pri oranju do suhega.

L. 1902. V drugi polovici avgusta in v prvi septembra do 13. smo imeli precej hudo sušo, ki je škodila posebno repi in zelju. Bila je tudi huda vročina.

L. 1903. 13. avgusta je bila silna vročina. Toplomer je kazal popoldne ob 2. na solncu +57°C. Ves mesec avgust in do 10. septembra smo imeli prav hudo sušo in veliko vročino. V vseh 6 tednih je samo enkrat nekaj malega deževalo in sicer 19. avgusta ponoči, a le slabe pol uri, a v Tribučah še takrat skoraj nič. Vse kali so se posušili, a Kulpa je imela 7. septembra 25°C topline. Suša je škodila vsi letini, posebno pa repi in zelju. Tudi živina je imela le malo pašne. List na lipah pred župniščem je že začetkom septembra rumenil in odpadal. 9. septembra smo imeli procesijo v Dolenjce za dež in sv. mašo, 10. pa v Tribučke zopet procesijo in sv. mašo, pa je še ta dan popoldne dež namočil. (Dalje sledi.)

Troje lastnosti. A.: „Zakaj se pa ne oženiš?“ B.: „Ja, to so tri reči, ki bi jih morala imeti moja žena: bogata, lepa in neumna!“ — A.: „Razloži mi to!“ — B.: „To je nekaj čisto navadnega. Če ni bogata in lepa, je jaz ne vzamem, in če ni neumna, pa ona mene ne!“

V šoli. Katehet veli učencu, ki ima nove „Zgodbe“, naj kaj bere. Učenec bere: „Peter mu je odsekal desno uho.“ Obrne list — bila sta pa dva lista skupaj — in bere: „in je umrl.“ — Katehet: „Pa nisi prav bral.“ — Učenec: „Pa tako stoji v knjigi.“ — Katehet vzame knjigo in vidi, da je res tako in pravi sam pri sebi: „To se mu je moralo prisditi drugače ni mogoče!“

Vreme v juniju.

Od 6. do 14. so odločilni dnevi za poletno vreme. Ako je te dni prijetno vreme, brez neviht in močnega dežja in ako je zahajajoče sonce lepo rožnato-rdeče, se smemo nadejati dobrega poletja. Če so pa mrzli nalivi ali toča in nevihta, ali, če se narejajo deževni oblaki in če sonce ne zahaja na jasnem, je vreme vsaj do 8. julija deževno, mokro in mrzlo. Ako je pa ob navedenih odločilnih dneh vroče in suho vreme, bo tudi leto zelo suho. To se je opazovalo že davno in povsod. — V tem mesecu posebno rada škoduje voda, če jo pijesh vroč; tedaj: varuj se! Bučele najbolj roje; pazi na-nje! Stara klaja se mora pred novo porabiti.

Vremenski pregovori:

1. Če je lepo, solnčno vreme tega dne, letine se dobre kmeti vesele.
8. Če na svetega Medarda dan dežuje, štirideset dni dež še nasleduje.
15. Dež o svetem Vidu, ni ječmen k pridu.
24. Kakor je vreme kresnic, tako bo tudi ženjic.
17. Če je dež na dan svetega Ladislaja, še prav dolgo zemljo dež napaja.

Če v rožniku buči vihar, zdihuje milo čebelar. Preveč dežja v rožnem cvetu, nič kaj ni po volji kmetu.

Če je v dežju trte cvet, malo teče vina v klet. Če pa trta v solncu odeveta, nam vina obilo obeta. Rožnik deževen, bo viničar reven.

37 U 123/16
6

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Rudolfovem je o obtožbi opravitelja državnega pravnika zoper

Martina Grubar

zavoljo prestopka po § 14 naredbi z dne 7./8. 1915, št. 228 d. z. v navzočnosti opravitelja državnega pravnika, prostega obtožbenca Martina Grubar po danes dognani glavni razpravi, po predlogu obtožitelja, da se uporabi zakon, razsodila tako:

Martin Grubar, rojen leta 1865 v Vel. Banu, oženjen, posestnik tam št. 6, nekaznovan,

je kriv

prestopka po § 14 ces. nar. z dne 7. avgusta št. 228 dr. z. storjenega s tem, da je dne 20. marca t. l. na novomeški sejm pustil peljati štiri po 9 tednov stare prašiče domačega izleglja in naročil, da se prodajo po 130 K oziroma po 120 K par, torej zahteval po njegovem namestniku (vozniku), izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnimi stanjem, za neobhodno potrebne reči, očitno razmerne cene — in

se obsodi

raditega po § 14 omenjene naredbi z uporabo § 261, 266 k. pr. na denarno kazen 50 K, v slučaju neizterljivosti v 5 dni zapora in v denarno kazen v znesku 10 K, v slučaju neizterljivosti pa na en dan zapora.

Dalje se v smislu § 19 omenjene cesarske naredbi določi, da se ima ta sodba enkrat objaviti v časopisu „Dolenjske Novice“.

V smislu § 369 k. pr. se obtoženec obsoja v povračilo stroškov kazenskega postopanja.

C. kr. okrajna sodnija v Rudolfovem, odd. III., dne 18. maja 1916.

Poslano. *)

V „Dol. Novicah“ štev. 8. mi je pero v „Poslano“ zapisalo neko neljubo reč, ki jo hočem s tem javno popraviti in pojasniti. V moji službi v Predoslah je konservatorist v Pragi, g. Fr. Gerbič izdajal „L'iro Sionsko“ ter je tudi meni vsak mesec pošiljal te zvezke. G. Ignacij Hladnik pa isti čas še ni bil v Škofji Loki, ampak sva si še le pozneje dopisovala, ko sem bil že dolgo v Št. Jerneju, kamor mi je on svoje lepe pesmice pošiljal. — S to izjavo tedaj popravim svojo pomoto nasproti ljubemu prijatelju gospodu Ig. Hladniku in tudi nasproti javnosti, da ne boče kdo napačno sodil o njem, kakor da bi bil že tako star g. Hladnik, ko je v resnici v najlepši cvetoči dobi moških let in vedno vesele narave.

Šent Jernej, 22. maja 1916.

Janez Saje, nadučitelj v p.

*) Za vsebino je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor zahteva zakon.

Loterijske številke.

Trst, 24. maja 40 15 21 81 20

Zahvala.

Povodom smrti mojega iskreno ljubljene soproga

Franc-a Goleš

ki se je dne 25. maja 1916 preselil v boljši svet, izrekam tem potom vsem, ki so meni ob težkih urah stali na strani s tolažbo, ali na katerikoli način izrazili sočutje, najsrčnejšo zahvalo.

Posebno se še zahvaljujem visokočast. gosp. patru Pavlu kot vrlemu dušnemu pastirju in marljivemu predstojniku novomeškega III. reda sv. Frančiška za njegove mnogobrojne blagodušne obiske in za tolažbo med dolgoletno boleznijo, skatero mi je visokočastiti duhovnik olajšal globoko žalost. Nadalje vsej drugi prečast. duhovščini za vodstvo pogreba, slav. zastopstvu uniform. meščan. garde, darovalcem cvetlic, odboru in članom novomeškega III. reda sv. Frančiška in sploh vsem drugim udeležencem, ki so sprejeli blagega pokojnega v tako velikem številu k večnemu počitku.

Bog plačaj toraj vsem stotero krat, kar so nepozabnemu rajncemu in meni dobrega storili; preljubega pokojnega pa priporočam v blag spomin in molitev.

Žalujoča soproga:

Marija Goleš roj. Grebene.

Novomesto, dne 27. maja 1916.

V Skabernetovi hiši v Novem mestu se odda

dobro idoča gostilna

na račun — in

prostor za mesnico

pripraven tudi za malo prodajalno, posebno za branjarijo. — Tudi se želi kupiti dobro ohranjena

gostilniška oprava

ter svetilke in steklena posoda. — Ponudbe na gospo Marijo Rozina-Skaberné, Novomesto št. 226.

Popolnoma varno naložen denar.

Hranilnica in posojilnica

za Kandijo in okolico, reg. zadruga z neom. zavezo

— v lastnem domu v Kandiji —

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4¹/₂%

2-0-9

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.